

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет романо-германської філології

кафедра романської філології
та порівняльно-типологічного мовознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і практика перекладу другої іноземної мови (французька)

для студентів 3 курсу

спеціальності	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	291.00.02 Регіональні студії

Розробники:

Коваленко Сергій Петрович, старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Коваленко Сергій Петрович, старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

Протокол . № 1 від «02» вересня 2022 р

Завідувач кафедри романської філології
та порівняльно-типологічного мовознавства _____ Юлія ПІДПРИГОРА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми
«Регіональні студії» 291.00.02

_____.2022__р.

Гарант освітньої професійної програми _____ Марина БЕССОНОВА

Робочу програму перевірено

_____._____.2022 р.

Заступник декана _____ Марина ЗВЕРЕВА

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. _____ (_____), «____» _____ 2023р.,

протокол № _____

на 2024/2025 н.р. _____ (_____), «____» _____ 2024р.,

протокол № _____

на 2025/2026 н.р. _____ (_____), «____» _____ 2025р.,

протокол № _____

на 2026/2027 н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 2026р.,
 протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу другої іноземної мови (французька)»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	Денна		заочна
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	Французька, українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180		-
Курс	3		-
Семестр	5	6	-
Кількість змістовних модулів з розподілом	2	4	-
Обсяг кредитів	2	4	-
Обсяг годин, у тому числі	60	120	-
Аудиторні	54	50	
Модульний контроль	4	8	-
Семестровий контроль	2	30	-
Самостійна робота	-	26	-
Форма семестрового контролю	Залік	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу другої іноземної мови (французька)»

Дана дисципліна є нормативною. Викладається протягом двох семестрів.

Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин: навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу» є складовою в комплексній підготовці за першим (бакалаврським) освітнім рівнем галузі знань «Міжнародні відносини».

Метою курсу теорії та практики перекладу є набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення перекладацької діяльності у двох напрямках: з французької мови на українську і з української на французьку.

Завдання навчальної дисципліни: набуття студентами необхідних умінь і навичок у таких видах перекладу: письмовий переклад текстів публіцистичного, наукового, офіційно-ділового стилів за фахом студентів, зокрема міжнародних документів; письмовий і усний реферативний і анотаційний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів.

Додатковим завданням є розвиток навичок і умінь в основних видах мовленнєвої діяльності французькою мовою.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні поняття теорії перекладу;
- фундаментальні проблеми перекладознавства;
- закономірності і структуру перекладацького процесу як особливого, спеціалізованого виду мовленнєвої діяльності;
- види усного і письмового перекладу;
- види адекватності перекладу;
- види лексичних, граматичних і стилістичних розбіжностей між іноземною і українською мовою;
- рівні еквівалентності у перекладі;
- перекладацькі прийоми і трансформації (додавання і опущення слів, конкретизація, генералізація, синонімічна заміна, антонімічний переклад, смислове узгодження, адаптація, ампліфікація, експлікація, компенсація, логічне переосмислення, перестановки, поєднання і розділення речень) ;
- структурні і лексико-граматичні особливості реферативного перекладу;
- критерії оцінки якості перекладу.

уміти:

- 1) здійснювати:

- письмовий переклад текстів публіцистичного, офіційно -ділового і наукового стилів відповідно до фаху студентів;
- усний послідовний (абзацно-фразовий) переклад у професійнозначущих сферах: суспільно-політичній, фахово-діловій, науково-фаховій;
- усний реферативний переклад аудіотекстів і матеріалів електронних засобів масової інформації;
- письмовий і усний реферативний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів.

2) володіти перекладацькими прийомами і трансформаціями;

3) відрізняти вільні словосполучення від усталених;

4) розуміти значення слова у вузькому і широкому контексті;

5) знаходити відповідники і перекладати інтернаціоналізми, виділяючи при цьому „несправжніх друзів перекладача” ;

б) знаходити відповідники і перекладати фразеологізми, безеквівалентну лексику, власні імена, скорочення і аббревіатури, цитати.

Завданнями навчальної дисципліни є формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 11 – Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 5 – Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК 6 – Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами)

СК12 – Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК14 – Здатність розуміти закономірності розвитку та самостійно аналізувати ситуацію в країнах/регіонах світу на основі інформації політичного, історичного, економічного, культурного, правового характеру

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «Практичний курс перекладу другої іноземної (французької) мови»

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПРН 07 – Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

ПРН 08 – Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПРН 09 – Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРН 10 – Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

ПРН 11 – Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

ПРН 12 – Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проектів.

ПРН 15 – Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМИ	Кількість годин			
	Практичн і заняття	лекції	Підсумковий контроль	Самостійна робота
V СЕМЕСТР				
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Предмет вивчення теорії перекладу. Поняття перекладу.	4	2		
ТЕМА 2. Відтворення інформативної та конотативної структури в тексті перекладу. Переклад денотативної інформації.	4			
ТЕМА 3. Переклад конотативної, соціолокальної, хронологічної та соціокультурної інформації.	4			
ТЕМА 4. Інформативна структура тексту та його базових елементів. Переклад та білінгвізм.	4			
ТЕМА 5. Правильні лексичні відповідності в текстах перекладу.	6			

Постійні лексичні відповідності та еквіваленти. Лексичні аналогії.				
ТЕМА 6. Стилiстичнi та експресивнi варiанти аналогiй. Лексичнi адекватнi замiни. Конкретизацiя абстрактних понять, логiчний розвиток понять, антонiмiчний переклад, компенсацiя.	6			
Модульна робота №1			2	
Всього за змістовний модуль 1	28		2	----
Змістовий модуль 2				
ТЕМА 1. Типи iнтерлiнгвiстичних лексичних вiдповiдностей.	4			
ТЕМА 2. Формальнi лексичнi вiдповiдностi та вiдмiнностi. Повнi та частковi вiдповiдностi. Первиннi та вториннi постiйнi вiдповiдностi.	4			
ТЕМА 3. Оказiональнi вiдповiдностi: оказiоналiзми, пояснення, запозиченi термiни.	4			
ТЕМА 4. Прямi вiдповiдностi. Традицiйнi лексичнi еквiваленти.	4			
ТЕМА 5. Синонiмiчнi замiни. Антонiмiчнi, гiперо/гiпонiмiчнi та описовi вiдповiдностi.	4			
ТЕМА 6. Дескриптивнi звороти. Запозиченi вiдповiдностi. Труднощi пошуку лексичних вiдповiдностей при перекладi.	6			

Модульна робота №2			2	
Всього за змістовний модуль 2	26		2	
Всього за V семестр	54	2	4	----
VI СЕМЕСТР				
Змістовий модуль 3				
ТЕМА 1. Прагматична адаптація перекладу. Слова, що позначають реалії та їх переклад. Переклад реалій повсякденного життя.	6	2		3
ТЕМА 2. Переклад етнографічних та міфологічних реалій. Переклад реалій природи.	4			2
ТЕМА 3. Переклад реалій адміністративної структури держави та суспільного життя.	4			2
Модульна робота №3			2	
Всього за змістовний модуль 3	14		2	7
Змістовий модуль 4				
ТЕМА 1. Переклад ономастичних та асоціативних реалій. Переклад власних імен. Переклад антропонімів.	4	2		3
ТЕМА 2. Використання компенсаційних засобів при перекладі антропонімів. Переклад топонімів. Засоби збереження семантичної та конотативної інформації антропонімів та топонімів при перекладі.	4			2
ТЕМА 3. Використання довгострокових та короткострокових соціокультурних знань при перекладі.	4			2
Модульна робота №4			2	

Всього за змістовний модуль 4	12	2	2	7
Змістовий модуль 5				
ТЕМА 1. Прагматична адаптація інтернаціоналізмів.	4	2		2
ТЕМА 2. Семантичний, фразеологічний та стилістичний фактор диференціації інтернаціоналізмів.	4			2
ТЕМА 3. Соціокультурний фактор диференціації інтернаціоналізмів. Формальний фактор морфологічної диференціації інтернаціоналізмів.	4			2
Модульна робота №5			2	
Всього за змістовний модуль 5	12	2	2	6
Змістовий модуль 6				
ТЕМА 1. Фразеологічні явища в перекладі.	4			2
ТЕМА 2. Переклад фразеологічних сполучень, єдностей та зрощень. Фразеологічні кальки.	4			2
ТЕМА 3. Умови заміни фразеологізмів лексичними відповідностями.	4			2
Модульна робота №6			2	
Всього за змістовний модуль 6	12		2	6
Всього за VI семестр	50	6	8	26
ВСЬОГО ЗА РІК	104	8	12	26

5. Програма навчальної дисципліни

Семестр 5

Змістовий модуль 1. Лексичні питання перекладу денотативної та конотативної інформації

Предмет вивчення теорії перекладу та його зв'язки з іншими галузями науки.
Чинники, що впливають на технологію перекладу. Поняття перекладу.
Відтворення інформативної та конотативної структури в тексті перекладу.
Переклад денотативної (семантичної) інформації.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Переклад конотативної (емотивної, експресивної, стилістичної) інформації.
Переклад соціолокальної (соціальної, соціогеографічної) інформації.
Переклад хронологічної (темпоральної, діахронічної) інформації. Переклад соціокультурної (прагматичної) інформації. Інформативна структура тексту та його базових елементів. Переклад та білінгвізм.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Правильні лексичні відповідності в текстах перекладу. Пошук постійних лексичних відповідностей та еквівалентів. Пошук лексичних аналогій.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Стилістичні та експресивні варіанти аналогій. Пошук лексичних адекватних заміन. Конкретизація абстрактних понять, логічний розвиток понять, антонімічний переклад, компенсація.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Змістовий модуль 2. Лексичні питання перекладу контекстуальних та okazіональних відповідностей

Типи інтерлінгвістичних лексичних відповідностей. Формальні лексичні відповідності та відмінності. Повні та часткові відповідності.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Первинні та вторинні постійні (перманентні) відповідності. Okazіональні (контекстуальні) відповідності: okazіоналізми, пояснення, запозичені терміни.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Прямі відповідності. Традиційні лексичні еквіваленти. Синонімічні відповідності (синонімічні заміни). Антонімічні відповідності. Гіперо/гіпонімічні відповідності. Описові (перифрастичні) відповідності.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Дескриптивні звороти (перифрази). Запозичені відповідності. Труднощі пошуку лексичних відповідностей при перекладі.
Читання та переклад запропонованого тексту.

Змістовий модуль 3. Прагматична адаптація перекладу реалій 1.

Прагматична адаптація при перекладі. Слова, що позначають реалії та їх переклад. Переклад реалій повсякденного життя. Переклад етнографічних та міфологічних реалій. Переклад реалій природи.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Переклад реалій адміністративної структури держави та суспільного життя (історичних та сучасних). Переклад ономастичних реалій. Переклад асоціативних реалій.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Змістовий модуль 4. Прагматична адаптація перекладу реалій 2.

Переклад власних імен. Переклад антропонімів. Використання компенсаційних засобів при перекладі антропонімів. Переклад топонімів.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Засоби збереження семантичної та конотативної інформації антропонімів та топонімів при перекладі. Використання довгострокових та короткострокових соціокультурних знань при перекладі.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Змістовий модуль 5. Прагматична адаптація перекладу інтернаціоналізмів

Прагматична адаптація інтернаціоналізмів. Семантичний фактор диференціації інтернаціоналізмів. Фразеологічний фактор диференціації інтернаціоналізмів. Стилїстичний фактор диференціації інтернаціоналізмів.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Соціокультурний або етнографічний фактор диференціації інтернаціоналізмів. Формальний фактор морфологічної диференціації інтернаціоналізмів.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Змістовий модуль 6. Прагматична адаптація перекладу фразеологізмів

Фразеологічні явища в перекладі. Переклад фразеологічних сполучень. Переклад фразеологічних єдностей. Переклад фразеологічних зрощень.

Читання та переклад запропонованого тексту.

Фразеологічні кальки. Умови заміни фразеологізмів лексичними відповідностями.

Читання та переклад запропонованого тексту.

6. Контроль навчальних досягнень.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

V семестр

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	-	-
Відвідування практич. занять	1	14	14	13	13
Робота на практич. занятті	10	14	140	13	130
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом (балів)		- 180		- 168	
Максимальна кількість балів: 348					
Розрахунок коефіцієнта: 3,48					

VI семестр

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3						
Відвідування практичних занять	1	7	7	6	6	6	6	6	6
Робота на практичному занятті	10	7	70	6	60	6	60	6	60
Виконання завдання для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом (балів)		- 110		- 96		- 96		- 96	

Максимальна кількість балів: **398**

Розрахунок коефіцієнта: $398: 60=6,63$

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Для самостійної роботи студентам рекомендується виконання презентацій на наступні теми в **II семестрі**:

Модуль 1.

Traduction des constructions passives françaises et ukrainiennes.

Модуль 2

Conditionnel dans le langage de la presse.

Модуль 3. Traduction des locutions figées. Adéquation dans la traduction.

Модуль 4. Principes généraux de l'ordre des mots dans les phrases françaises et dans les phrases ukrainiennes. Transformations visant à surmonter l'inversion du sujet de la phrase ukrainienne lors de la traduction en français.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та тема курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I.	Представлення презентації за обраною темою	5	4-й тиждень
Змістовий модуль II.	Представлення презентації за обраною темою	5	8-й тиждень
Змістовий модуль III.	Представлення презентації за обраною темою	5	12-й тиждень
Змістовий модуль IV.	Представлення презентації за обраною темою	5	16-й тиждень
Разом		20	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі тестових завдань множинного чи перехресного вибору або написання перекладу художнього чи фахового тексту. Максимально можлива кількість балів – 25.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У V семестрі семестровий контроль проводиться у формі Диференційованого заліку. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру, враховуючи бали модульного контролю. Підсумкова кількість балів за залік (максимум 100 балів) визначається як сума балів за змістовими модулями та за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

У VI семестрі семестровий контроль **письмового іспиту**. Підсумкова кількість балів за іспит (максимум 100 балів), з яких максимум 60 балів за практичні заняття та модульні роботи та максимум 40 балів за екзаменаційний тест. Екзаменаційний білет складається з двох питань:

1. Тест, що включає теоретичні питання з перекладу та практичні знання з пошуку лексичних, граматичних та стилістичних відповідностей;

2. Переклад тексту.

Відповідно екзаменаційна оцінка містить дві складові:

I завдання: 20 балів, II завдання: 20 балів

За кожен лексичну, стилістичну чи незначну граматичну помилку знімається 0,5 балів. За грубу граматичну, лексичну, стилістичну помилку знімається 1 бал.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Дуже добре	Зараховано
75-81	C	Добре	Зараховано
69-74	D	Задовільно	Зараховано
60-68	E	Достатньо	Зараховано
35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням)

Підсумковий контроль	Іспит
Разом за Псеместр	398 балів

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. К. І. Кириленко, В. І. Сухаревська «Теорія і практика перекладу» (французька мова). Нова книга, 2003.
2. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. К.: Либідь, 1995. – 304 с.

Рекомендована література:

1. Ніколаєва Л.О., Плахотнюк Н.О. Notes du cours de théorie de la traduction. Конспект лекцій з теорії перекладу. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 14 с.
2. М. А. Венгренівська, А. Д. Гнатюк Творча майстерня перекладача. (збірка теоретичних розвідок). Навчальний посібник. Київ, 1998р.